

İnsan Hakları'nın Cümlâ Deklaratıyası

Kabildildi hem bildirildi 217 A (III) Birleşmiş Milletler Kurulunun Genel Asamblesyasının kararının 1948 yılında dekabrının onunda

Respublika Moldovadaki İnsan hakları merkezi

Basilêr Birleşmiş Milletler Kurulunun Moldovadaki İlerlemâ Programasının Yardımının

Preambula

ESABA ALARAK, ani insan aylesi azaların kişilik saygılı, onların birtakım hem ayrılmaz haklarını tanıması serbestliin, dooruluun hem ömür-dünnââ usluluun temelidir; hem

ESABA ALARAK, ani insan haklarına gösterilen saygısızlıktan hem aşalıktan kaynaklanan yabannık darıldêêr insanlığın üzünü, hem ani ölä bir dünnââ kurulması, nerdâ insannarda olacek söz hem düşünmek serbestlii hem olmayacak korku hem sıkıntı, insannarın bir üüsek isteysi gibi bildirildi; hem

ESABA ALARAK, ani insan hakları lââzım korunsun kanon kuvedinnän, ani olmanın ölä, açan insan, bitki çözüm gibi, zorbalaa hem baskıya karşı istar-istemâz kalêr yapsın kalkıntı; hem

ESABA ALARAK, ani lââzım halklar arasında dostluk baallantıların ilerlemesine yardımcı olmaa; hem

ESABA ALARAK, ani Birleşmiş Milletler halkları kendi Ustavında tekrarladılar inandıklarını insannarın temel haklarına, insan kişiliin onuruna hem kıymetinin hem da adannarın karlıların birtakım haklarına hem karar aldılar sosyal ilerlemesine yardımcı olmaa hem taa bol serbestliktä yaşamak koşullarını iileştirmää; hem

ESABA ALARAK, ani aza devletler söz verdiler, Birleşmiş Milletler Kurulunun birliktä, cümlâ insan haklarını hem temel serbestliklerin saygılanmasına yardımcı olmaa;

hem

ESABA ALARAK, ani bu haklar hem serbestliklär tabeetin universal annaşılmısı bu baalantıyı bütünnä tamannamak içik pek maanalıdır,

GENEL ASAMBLEYA

bildirer bu İnsan Hakların Cümlä Deklaraşıyasını ölä bir problema gibi, angısını lääzım özensinnär çözmää hepsi halklar hem devletlär, aniki herbir insan hem cümleinin herbir organı, dayma göz altında tutarak bu Deklaraşıyayı savaşınnar aydınlatmaklan hem üüretmäklär yardım etmä bu hakların hem serbestliklerin saygılanmasına naşıonal hem halklararası progresiv işlärlän onnarın tanıtıtılmasına hem tamannanmasına nicä Kurula girän devletlerin halkları arasında, ölä da o halklar arasında, angıları bulunrlar o devletlerin kanonnarı altında olan topraklarda.

Yazı 1

Insannar hepsi duuêrlar serbest hem birtakım kendi kıymetindä hem haklarında. Onnara verilmiş akıl hem üz da lääzım biri-birinä davranşınnar kardaşılik ruhuna uygun.

Yazı 2

Herbir insanda lääzım olsun hepsi bu Deklaraşıyada bildirilän haklar hem serbestliklär, hiçbir ayırıtısız soy, deri rengi, adam hem kartı, dil, din, politika yada başka inandıkları, mülk, insan boyu eki başka durum bakımından.

Bundan başka diil lääzım yapılısın hiçbir ayırıtı devletın ya insanın yaşadıı topraan politika statusuna görä, bakmayarak o toprak serbest mi, bakımnlı mı, kendibaşına kullanmayan mı osa suverenitetindä başka türlü sınırlamalı mı.

Yazı 3

Herbir insanın yaşamak, serbestlik hem kişiliinä dokunmamak haktı var.

Yazı 4

Kimsey diil lääzım tutulsun esirliktä ya serbestsiz durumda; esirlik hem esir satılması hiçbirtürlü kabledilmeer.

Yazı 5

Kimsey diil lääzım zeetlensin, zorlaştırılsın yada cezalandırılısın zulumca eki insan Şanını aşaalayan davranışlan.

Yazı 6

Herbir insanın, nerdä da o bulunsa, var hakı daava subyekti olarak tanınmaa.

Yazı 7

Herbir insan kanona karşı denk hem herkezin, bir ayırtıntısız, var birtakım hakı kanonnan korunmalı olmaa. Hepsı insannarın birtakım hakı var bu Deklaraşıyayı bozan diskriminaşıyadan hem bölä diskriminaşıya fitlemesindän korunmalı olmaa.

Yazı 8

Herbir msanılı hakı var legal millet daavalarından haklarını efektivli geeri almaa, eer kostituşıya ya kanon tarafından ona verilän haklar korunmazsalar.

Yazı 9

Kimsey yok nasıl zakonsuz zorlan kapansın, tutulsun yada erindän kaldırılısın.

Yazı 10

Herbir insanın haklarını hem borçlarını belirtmäk için hem ona çıkartılan kabaatlamanın sebepli olup-

olmadınlı göstermāk için var hakı, cümlä birtakımnık temelindä, ıstemäa onun daavası bakılsın açık hem dooruluk kurallarına uygun olarak baalı olmayan hem tarafsız olan sudta.

Yazı 11

Herbir kabaatlı bulunan insanın hakı var kabaatlı sayılmamaa, eer onun kabaatı zakona görä açık araştırmaklan ortaya çıkarılmadıysa hem ona hertürlü korunma kolaylıı verilmediysä.

Kimsey yok nasıl cezalandırılısın ölä bir cürüm (zakona uymayan iş) yapması içiıı yada yapmaması için, eer yapıldıı zamanda o cürüm nañional zakonnarına görä hem halklararası haka görä cezalanan kabaat sayılmadıysa. Hem yok nasıl kabaatlıya verilsin taa aar ceza, nekadar vardı nasıl verilsin o vakıtta, açan cürüm yapılmış.

Yazı 12

Kimseyin yok nasıl kanonsuz karşılsın kendi kişi hem aylä yaşamasına, kanonsuz dokunulsun onun eviııä, onun Yazışma saklılıına yada onun kıymetinä hem adına. Herbir insanın var hakı kanonnan korunmalı olmaa bölä karışmalardan eki bölä dokunmalardan.

Yazı 13

Herbir insanın var hakı serbest er diıştırmäa hem herbir devletin sınırlarında kendisinä oturmak eri ayırmaa.

Herbir insanın var hakı çıkmaa memlekettän, bu strada kendi memleketindän da, hem dönmäa memleketinä.

Yazı 14

Herbir insanın var hakı sıkıştırmalardan başka memleketlerdä koruntu aaramaa hem o koruntuyu kullanmaa.

Bu hak yok nasıl kullanılsın, eer sıkıştırma yapılırsa gerçektän politikaya baalı olmayan bir kabaat için yada Birleşmiş Milletlär kurulun neetlerinä hem prinñiplerinä karşı gidän işlär için.

Yazı 15

Herbir insanın var vatandaşlık hakkı.

Kimseydän yok nasıl kanonsuz alınmış onun vatandaşlığı yada onun hakkı kendi vatandaşlığını değiştirmää.

Yazı 16

1.Yaşlarını dolduran adamın hem karıların var hakkı, hiçbir sınırlamasız soy, milletlik ya din üzerine, evlenip ayla kumlaa. Onların hakları birtakım evlenirken, evlenmekte bulunarkan hem ayrılarken.

Evlenmek olabilir sade karşılıklı iki tarafın bütün serbestliğin hem kayıllınnan.

Ayla— cümlenin bir natural hem ana kısmı hem onun var hakkı cümle hem devlet tarafından korulu olmaa.

Yazı 17

Herbir insanın var hakkı mal sahibi olmaa tek başına yada başkasının birliktä.

Kimseyin elindän zaksuz mal diil lâzım alınmış.

Yazı 18

Herbir insanın var serbestli düşünmek, üz hem din hakkı; bu haka girer serbestlik değiştirmää kendi dinini ya inandıklarını hem tutmaa kendi dinini ya inandıklarını tek başına ekli başkasının birliktä, halka açık öğrenmää, duva etmää hem din ritual adetlerini kullanmaa.

Yazı 19

Herbir insanın var hakkı serbestli fikirlerine hem onların serbestli açıklamasına; bu haka girer serbestlik engelsiz kendi fikirlerine uymaa hem serbestlik aaramaa, kabletmää hem daatmaa bilgi hem fikir hertürlü hem devlet sınırlarına baalı olmayarak.

Yazı 20

Herbir insanın var hakkı uslu toplantı hem kuruluş serbestliinä.

Kimseyi yok nasıl zorlaştırmaa girsili nesoy-sa kurılışa (asotiatieyä).

Yazı 21

Herbir insanın var hakkı pay almaa kendi devletin kullanmasında doorudan yada seçilmiş vatandaşların aracılıınan.

Herbir insanın var birtakım hakkı kendi memleketindä devlet izmetinä giräbilmää.

Halkın isteyişi lääzım olsun önderlik kuvedin temeli; bu isteyiş laazım belli edilsin periodik hem falş olmayan seçimnerdä, angıları lääzım yapılınnar universal hem birtakım seçim hakınnan, saklı kiyat atmaklan yada başka denk maanalı, kiyat atmanın serbestliini koruyan formalarlan.

Yazı 22

Herbir insanın, cümlä azası olduu için, hakkı var sotal yardımına hem onun saygılıın yardımını olması için hem kişiliin serbestli ilerlemesi için lääzım olan ekonomika, soçial hem kultura hakların gerçekteştirmesinä national yardımları hem milletlärarası işbirlii yolunnan hem herbir devletin yapılışına hem kaynaklarına uygun olarak.

Yazı 23

Herbir insanın var hakkı çalışmaa, serbestli iş ayırmaa, dooru hem uygun iş kolaylıklarında çalışmaa hem işsizliktän korunmalı olmaa.

Herbir insanın var hakkı hiçbir ayırıltsız birtakım iş için birtakım ödek kabletmää.

Herbir çalışan insanın var hakkı almaa dooru hem kanaatlı ödek, angısı eter insanca yaşamaa ona hem onun

aylesinä hem angısına, lääzım olduynan, eklener başka sotial yardımnarı.

Herbir insanın var haktı kurmaa profesional birlikleri hem girmää profesional birliklerinä kendi intereslerini korumaa deyni.

Yazı 24

Herbir insanın var haktı dinnenmä hem boş vakıda, bu arada çalışma günün akıllıca sınırlanmasına hem periodik ödekli izinina (otpuskaya).

Yazı 25

Herbir insanın var haktı ölä yaşamak uuruna, bu sıraya girer imeesi, giyimi, evi, saalık bakımı hem lääzım olan soçial izmetleri, angısı lääzım olêr korumaa saalıını hem varlıını, kendisinin hem aylesinin, hem haktı yardımsız kalmamaa işsizlik, hastalık, sakatlık, ihtârlık yada başka olabilirli durumda, açan o kendisinä baalı olmayan sebeplär üzerinä geçinmesi için kaynaksız kalabilir.

Analık hem uşaklık vererlär bir ayırı bakım hem yardım haktı. Hepsi uşaklar, duuan evlilikä ya evlilik dışında, lääzım kabletsinnär birtaktım sotial yardımtı.

Yazı 26

Herbir insanın var üürenmäk haktı. En az başlantı hem genel üürenmäk lääzım olsunar ödeksiz. Başlantı üürenmäk lääzım olsun hepsi için. Tehnika hem zanaat üürenmesi için yol lääzım açık olsun herkezinä, üüsek üürenmäk tä lääzım hepsi için birtaktım açık olsun herkezin becerdimä görä.

Üürenmäk lääzım ön versin insan kişiliin dolu ilerlemesmä hem da insan hakların hem temel serbestliklerin taa büyük saygılanmasına. Üürenmäk lääzım yardım etsin karşılıklı annaşmak, saburluk hem dostluk olsun hepsi miiletlär, soy hem din grupaların arasında hem yardım etsin Birleşmiş Kurulun barış koruma çalışmalarına.

Ana-bobanın var üstün hakı kendi küçük yaşlı uşaklarına öğrenmāk forması ayırmaa.

Yazı 27

Herbir insanın var hakı serbestli pay almaa cümleinin kultura yaşamasında, hoşlanmaa incä zanaatlan, pay almaa bilim ilerlemesinde hem faydalanmaa onun hayırlarınnan.

Herbir insanın var hakı korunsun onun moral hem material interesleri, kaynaklanan onun yaptıı bilim, İliteratura ya artistik yaratmalarından.

Yazı 28

Herbir insanın var hakı ölä bir soñial hem halklararası düzenä, alıgısında bütün haklar hem serbestliklär, sıralanan bu Deklarañiyada, gerçek olabileceklär.

Yazı 29

Herbir insanın cümlä karşıısında borçları var, sade cümledä olur gerçeklensin kişiliin serbest hem bütün ilerlemesi.

Haklarını hem serbestliklerini gerçekleştirärkän herbir insana sade ölä sınırlama yapılabilinir, angısı kanona göre uygulanmış saade neetlän gerçeleştirmää aalemin haklarının hem serbestliklerinin tanınmasını hem saygılanmasını hem da demokratik toplumunda dooru moral İsteklerinä, cümlä düzeninä hem cümlä yaşamak bolluuna uygun olması için.

Bu hakların hem serbestliklerin gerçeleştirilmesi hiçbir türlü diil lääzım aykırı gitsin Birleşmiş Milletlär Kurulun neetlerinä hem prinñiplerinä.

Yazı 30

Bu Deklarañiyada bişey yok nasıl yorumnansın osoy, sanın bir devletä, kişi grupasına yada ayırı kişilerä

veriler hak ölä bir çalışmada bulunmaa, angısı önnendiriler bu Deklaraiyada sıralanan hakları hem serbestlikleri yok etmää.